

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **A. Q.**, zastoupen JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ověnecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 5. 2020, č. j. 1 Az 13/2020 - 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi JUDr. Maroši Matiaškovi, LL.M., **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 4 114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 10. 2. 2020, č. j. OAM-10/LE-LE05-LE24-2020, žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neboť žalobce je státním občanem Maroka, které Česká republika v souladu s § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen „vyhláška č. 328/2015 Sb.“), považuje za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žalobce neprokázal, že v jeho případě Maroko za bezpečnou zemi původu považovat nelze.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 4. 5. 2020, č. j. 1 Az 13/2020 - 28. Rozsudek městského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, ve které namítal, že žalovaný i městský soud nesprávně posoudili v rámci konkrétních okolností jeho případu Maroko jako tzv. bezpečnou zemi původu. Ze skutkových okolností vyplývá, že stěžovatel byl v Maroku pronásledován soukromými osobami – rodinou své přítelkyně, kdy čelil výhrůžkám zabití, neboť s ní měl mimomanželský vztah. V Maroku mimomanželské vztahy většinová společnost odsuzuje a vnímá jako zneuctění. Vedle výhrůžek došlo také k fyzickému napadení stěžovatele. Z uvedeného vyplývá, že stěžovateli hrozilo nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. V této souvislosti stěžovatel poukázal na zprávu organizace Human Rights Watch, podle které bylo v Maroku v roce 2018 stíháno 7 721 osob za sexuální vztahy mimo manželství, kdy lze dotyčné osoby odsoudit k trestu až jednoho roku vězení. Stěžovatel poskytl žalovanému maximální spolupráci k tomu, aby byl zjištěn skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Stěžovatel nejen popsal svůj azylový příběh podrobně a konzistentně, ale také k tomu doložil zprávy o zemi původu, které podporují pravdivost jeho tvrzení. K tomu stěžovatel také navrhl provedení důkazů, a to pomocí fotek obrazovky telefonu s výhrůžnými zprávami v arabštině a také navrhl vyžádání si jeho telefonu správním orgánem, kdy v telefonu měl uložené jednotlivé výhrůžné zprávy a také fotky s jeho přítelkyní. Stěžovatel tak využil na podporu svých tvrzení všechny dostupné prostředky, které měl. Provedení stěžovatelem navržených důkazů však žalovaný i městský soud vyhodnotili jako neúčelné.

[4] Stěžovatel dále namítal, že žalovaný neposkytl jeho právní zástupkyni dostatečný čas k vyjádření se k podkladům před vydáním rozhodnutí, čímž došlo k zamezení přístupu stěžovatele k účinné právní pomoci. Ve skutečnosti na místo lhůty 7 dní měla jeho právní zástupkyně pouze 3 dny na vyjádření se k podkladům od dne nahlížení do spisu. Jedná se přitom o úkon, který může mít významný dopad na výsledek řízení. Neobstojí ani skutečnost, že je žalovaný omezen velmi krátkou lhůtou 4 týdnů pro vydání rozhodnutí, neboť ta jej nezavazuje povinností postupovat v souladu se základními zásadami jeho činnosti. Nelze upřednostnit zájem na včasném vydání rozhodnutí vedle náležitého zjištění skutkového stavu, aby nedošlo k nucenému navrácení stěžovatele do země původu, kde by mu hrozila vážná újma na životě a zdraví. Městský soud pak aproboval nesprávný postup žalovaného, který vedl k nedůvodnému zkrácení práv stěžovatele.

[5] S ohledem na uvedené navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu i rozhodnutí žalovaného a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

pokračování

[8] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatel ve své argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[9] Oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS: „*Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu – dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodností žádostí osob přicházejících z dané země – srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...)] [pozn. soudu – dnes § 16 odst. 2]. Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.“ Maroko je podle § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb. na seznamu zemí, které Česká republika považuje za bezpečné. Bylo proto na stěžovateli, aby prokázal, že v jeho případě tato domněnka neplatí.*

[10] Podle tvrzení stěžovatele tento ve vlasti neměl žádné problémy se státními orgány, ale toliko s členy rodiny bývalé přítelkyně, kteří mu vyhrožovali kvůli jejich nemanželskému vztahu. Stěžovatel se však s žádostí o pomoc neobrátil na policii ani na nikoho jiného, ale raději vycestoval do zahraničí. Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem, že stěžovatel neprokázal, že v jeho konkrétním případě nelze Maroko považovat za bezpečnou zemi. Především totiž neobjasnil, proč mu nemohou poskytnout ochranu před údajnou hrozbou ze strany členů rodiny jeho bývalé přítelkyně orgány jeho domovského státu. Obecné a nepodložené tvrzení stěžovatele, že mu tito lidé tvrdili, že mají konexe na policii, nemůže obstát. K obavám z pronásledování a výhrůžek ze strany soukromých osob a též k podmínkám nemožnosti domoci se náležité ochrany od státu se přitom Nejvyšší správní soud již mnohokrát vyjádřil (srov. např. rozsudky ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49, ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 6 Azs 8/2003 - 44, ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, nebo dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54). Jestliže stěžovatel vyjádřil obecnou nedůvěru v justiční systém v zemi jeho původu, k tomu Nejvyšší správní soud připomíná, že podle konstantní judikatury pouhou nedůvěrou občana ve státní instituce ve vlasti nelze podřadit pod důvody pro udělení mezinárodní ochrany (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 37, a ze dne 21. 11. 2003, č. j. 7 Azs 13/2003 - 40). Pokud jde o argumentaci stěžovatele, že v Maroku hrozí trestní stíhání za mimomanželský vztah, k tomu lze ve shodě s žalovaným uvést, že jak vyplývá ze stěžovatelem poukazované zprávy organizace Human Rights Watch, trestní postih nehrozí za samotný vztah nesezdaných osob, ale toliko

v případě prokázaného sexuálního styku mezi těmito osobami. Stěžovatel však ve správním řízení netvrdil, že jeho vztah s tehdejší přítelkyní byl v rozporu s platnými zákony v zemi jeho původu, a proto nelze žalovanému přičítat k tíži, že se touto okolností blíže nezabýval. Pro úplnost lze dodat, že žalovaný rovněž nepochybil, když nepřijal mezi podklady rozhodnutí textové zprávy v arabštině z mobilního telefonu stěžovatele a fotografie jeho přítelkyně. Závěr o irelevantnosti těchto podkladů pro rozhodnutí žalovaný správně odůvodnil zejména tím, že v řízení nerozporoval tvrzení stěžovatele, že tento měl ve vlasti známost s dívkou, a že měl kvůli tomu potíže s její rodinou.

[11] Nejvyšší správní soud tak dospěl ke stejnému závěru jako žalovaný i městský soud, tedy že stěžovatel neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, z nichž by bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování či vážné újmy v zemi původu a tedy nepovažovat Maroko ve vztahu k jeho osobě za bezpečnou zemi původu. Žalovaný i městský soud se věcně, srozumitelně a přezkoumatelně vypořádali se stěžovatelskými tvrzeními a obstarali dostatek informací za účelem náležitého zjištění skutkového stavu. Nejvyšší správní soud připomíná, že označení Maroka za bezpečnou zemi původu přeneslo břemeno tvrzení a břemeno důkazní na stranu stěžovatele, že Maroko za bezpečnou zemi ve vztahu k jeho osobě považovat nelze; rozsah a obsah jím sdělených informací však v daném případě neodůvodňoval přijetí závěru, že by pro stěžovatele Maroko bezpečnou zemi původu skutečně nepředstavovalo.

[12] Pokud jde o námitky stěžovatele ohledně porušení jeho práva na účinnou právní pomoc, k tomu zdejší soud uvádí následující. Stěžovatel dne 17. 1. 2020 převzal předvolání k seznámení s podklady rozhodnutí. Stěžovatel měl možnost seznámit se s podklady rozhodnutí dne 21. 1. 2020. Plná moc zástupkyně stěžovatele byla žalovanému doložena až dne 23. 1. 2020. Přípisem ze dne 24. 1. 2020 žalovaný vyzval zástupkyni stěžovatele, aby ve lhůtě 7 dnů ode dne doručení této výzvy (tj. do 3. 2. 2020) předložila případné vyjádření ve věci a k podkladům rozhodnutí. Dne 29. 1. 2020 bylo zástupkyni umožněno nahlédnout do správního spisu, přičemž tato sdělila žalovanému, že se vyjádří ve lhůtě 14 dnů. Tentýž den žalovaný zástupkyni stěžovatele oznámil, že trvá na původně určené lhůtě. Dne 30. 1. 2020 žalovaný obdržel obsáhlé podání zástupkyně stěžovatele (7 stran) označené jako „Rozklad proti usnesení o stanovení lhůty ze dne 24. 1. 2020“, a další žádost o poskytnutí lhůty pro vyjádření v délce 14 dnů. Konečně dne 4. 2. 2020 bylo žalovanému doručeno vyjádření zástupkyně stěžovatele k podkladům rozhodnutí a dne 6. 2. 2020 tato doplnila do spisu další podklady. Žalobou napadené rozhodnutí pak bylo vydáno dne 10. 2. 2020, přičemž z jeho obsahu je zřejmé, že žalovaný zohlednil obě podání zástupkyně stěžovatele, byť byla žalovanému doručena až po uplynutí určené lhůty pro vyjádření. Z uvedeného je zřejmé, že k porušení práva na účinnou právní pomoc nedošlo. V této souvislosti lze poukázat na skutečnost, že zástupkyně stěžovatele do 4. 2. 2020 stihla nejen se vyjádřit k podkladům rozhodnutí, a tím vyhovět výzvě žalovaného, ale i sepsat a podat několik dalších poměrně obsáhlých podání. Nelze tedy přisvědčit závěru stěžovatele, že žalovaným určená lhůta v délce 7 dnů byla nepřiměřeně krátká.

[13] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

pokračování

[14] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[15] Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby – doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 advokátního tarifu], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna je dále zvýšena o částku odpovídající této dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně, vypočtená podle citovaného zákona, činí 714 Kč. Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí částku ve výši 4 114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. listopadu 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu